

'Om een toekomst op te bouwen, moet je het verleden kennen.'

Otto Frank,
1967

In deze les werken de leerlingen met de tijdlijn over het leven van Anne Frank. De groep gaat met dertig historische foto's aan de slag. Ze ontdekken de grote, kleine, bedreigende en hoopvolle gebeurtenissen uit het leven van Anne Frank.

In deze werkvorm staan samenwerken en gericht kijken naar historische foto's centraal. Je kunt de tijdlijn op meerdere manieren inzetten. In deze handleiding staan een aantal suggesties. Je kunt deze tijdlijn als basis gebruiken en er later verschillende gebeurtenissen aan toevoegen.

Lesdoelen

De leerling:

- leert historische foto's over het leven van Anne Frank in chronologische volgorde te plaatsen;
- leert wat voor invloed het naziregime op het leven van Anne Frank had;
- leert historische foto's op een onderzoekende manier te bekijken en te bespreken;
- leert samen te werken bij een onderzoekende opdracht.

Vorbereiding

- Bij deze docentenhandleiding hoort een digitale presentatie. Je kunt de digitale presentatie op de website downloaden. De presentatie bestaat uit meerdere dia's.
- Print en knip de dertig historische foto's uit.
- Print en knip de dertig bijschriften uit.
- Print en knip de jaartallen uit. Je kunt de jaartallen eventueel al op een leeg prikbord hangen.
- Zorg voor een notitieblaadje voor iedere leerling.

▶ Dia 1 – Doelen 2 minuten

Ga naar dia 1 op het digibord en vertel de leerlingen wat ze in deze les gaan leren. Laat een leerling de doelen op het bord voorlezen.

Heeft de groep het leven van Anne Frank nog niet eerder besproken? Vraag dan eerst naar hun voorkennis.

Tijdlijn
Anne Frank
Doelen

Dia 1

Anne Frank was een Joods meisje uit Duitsland. Ze schreef tijdens de Tweede Wereldoorlog een dagboek wat na de oorlog wereldberoemd is geworden. In deze les bekijken wij verschillende foto's uit het leven van Anne Frank. We proberen deze foto's samen in chronologische volgorde te plaatsen.

Wat leren we van deze les?

- We leren historische foto's over het leven van Anne Frank in de juiste volgorde te plaatsen.
- We leren wat voor invloed de nazis op het leven van Anne Frank hadden.
- We leren op een onderzoekende werkwijze de foto's te bekijken en te bespreken.
- We leren goed samen te werken bij een onderzoekopdracht.

Aan de slag met de eerste historische foto!

Productie Kenn Abtaling

▶ Dia 2 – Citaat Otto Frank 2 minuten

Ga naar dia 2 op het digibord. Laat een leerling het citaat van Otto Frank voorlezen. Stel de leerlingen de volgende vragen:

- Wie was Otto Frank?
De vader van Anne Frank.
- Wanneer zou Otto Frank dit gezegd hebben?
1967, na de oorlog.
- Wat vind je van deze uitspraak?
De leerlingen geven hun mening.

Tijdlijn
Anne Frank
Citaat Otto Frank

Dia 2

'Om een toekomst op te bouwen, moet je het verleden kennen.'

Otto Frank, 1967

Productie Kenn Abtaling

▶ Dia 3 – Introductie 10 minuten

Ga naar dia 3 op het digibord. Daarop staat een historische foto uit het leven van Anne Frank. Vertel de leerlingen dat ze straks allemaal een eigen foto krijgen. Die gaan ze uitgebreid bestuderen door zichzelf drie vragen te stellen. Laat ze eerst oefenen met de foto op het digibord.

Wat zie je?

Laat de leerlingen zoveel mogelijk dingen opnoemen die ze op de foto op het digibord zien, tot in de kleinste details.

Wat denk je?

Laat de leerlingen omschrijven wat ze denken dat ze op de foto zien en wat de betekenis van de foto kan zijn. Alle antwoorden zijn mogelijk; er is geen goed of fout.

Wat weet je al?

Leerlingen kunnen deze vraag alleen beantwoorden als ze al iets weten over het onderwerp en de foto. Vertel de leerlingen dat het niet erg is als ze er nog niets over weten.

▶ Dia 4 – Een historische foto bekijken 5 minuten

Ga naar dia 4 op het digibord. Iedereen krijgt nu een eigen historische foto over het leven van Anne Frank. De leerlingen werken nu in tweetallen, ze gaan de foto met hun maatje bekijken. Daarbij maken ze gebruik van de drie vragen uit de introductie, die nu op het digibord staan. Wijs de leerlingen op de vragenmethodiek, zodat ze onderzoekend aan het werk gaan. Ze mogen hun gedachten en antwoorden op hun notitieblaadje noteren.

Je kunt de leerlingen deze opdracht eventueel ook in groepjes van vier laten uitvoeren.

▶ Dia 5 – Een tijdljn maken 15 minuten

Ga naar dia 5 op het digibord. De klas gaat nu samen de tijdljn van het leven van Anne Frank maken. Dat kan op verschillende manieren. De tijdljn hoeft na deze oefening nog niet foutloos te zijn; pas in het volgende onderdeel krijgen de leerlingen de bijschriften.

Suggestie 1 – In de kring (staan)

De leerlingen gaan in de kring staan. Elke leerling neemt zijn of haar historische foto mee en houdt die met twee handen voor zich vast, zodat iedereen in de kring de foto kan zien. Laat elke leerling in één zin samenvatten wat er op zijn of haar foto te zien is, en vraag de groep als iedereen geweest is: welke foto zou als eerste in de tijdljn moeten komen?

Ga over de tijdljn in gesprek met de leerlingen. Maak samen een keuze en bepaal op welke plek in de kring de tijdljn begint. Zet de leerling met de eerste foto op die plek neer. Maak de tijdljn vervolgens samen met de leerlingen af.

Sluit af door elke leerling zijn of haar samenvattende zin opnieuw op te laten noemen. Klopt de tijdljn nu?

Suggestie 2 – Stoelendans (zitten)

Vorm een rij of kring met stoelen. Iedereen neemt zijn of haar historische foto mee. Plaats de leerlingen door elkaar.

Deze les bestaat uit verschillende rondes. In elke ronde mogen de leerlingen alleen met hun burens overleggen. Welke foto komt er eerder en later aan de beurt?

De leerlingen mogen per ronde één stoel opschuiven. Jij geeft elke ronde aan. Als er niet meer gewisseld wordt, leest iedereen zijn of haar gebeurtenis voor. Overleg klassikaal: is iedereen het met de volgorde eens?

Suggestie 3 – Neerleggen op de grond (lopen)

Voor deze werkvorm heb je wat meer ruimte nodig.

Laat alle leerlingen hun foto verspreid op de grond leggen en vertel dat ze vijf minuten krijgen om alle foto's te bestuderen. Ze mogen rondlopen, maar de foto's mogen niet opgepakt worden.

Na vijf minuten ga je in gesprek met de leerlingen. Welke foto zou als eerste in de tijdlijn moeten staan? En welke komt op de tweede plek? Welke foto zou er op het eind moeten komen?

Leg de foto's samen met de leerlingen in de juiste volgorde.

Dia 6 – Bijschriften plaatsen 15 minuten

Ga naar dia 6 op het digibord. In dit onderdeel gaan de leerlingen aan de slag met de bijschriften. Elke leerling krijgt een bijschrift dat bij een foto hoort. Bij de bijschriften staan verschillende data.

Laat de leerlingen hun bijschriften voorlezen. Stel daarbij de vraag: bij welke foto hoort jouw bijschrift?

Door de bijschriften ontdekken de leerlingen dat er achter de foto's een verhaal schuilgaat. Dit is dus een mooi moment om dieper op de onderwerpen in te gaan. De bijschriften kunnen uiteindelijk op de foto's worden geplakt.

Dia 7 – Afsluiting 5 minuten

Ga naar dia 7 op het digibord. Daarop zijn de foto's in de juiste volgorde gezet. Vraag de leerlingen welke van de foto's zij het bijzonderst vinden. Laat ze een top drie samenstellen en die op hun notitieblaadje schrijven.

Geef de leerlingen de gelegenheid om hun top drie te delen met hun burens. Geef daarna een aantal leerlingen de beurt om hun top drie met de hele klas te delen.

Bedenk uiteindelijk waar jullie de tijdlijn gaan ophangen. Hoe groter het prikbord, hoe meer je later nog kunt toevoegen.

Notities

Uitbreiding tijdlijn

Enthousiast over het werken met de tijdlijn? Je kunt de tijdlijn uitbreiden met andere lessen over Anne Frank en de Tweede Wereldoorlog. De leerlingen kunnen citaten, belangrijke gebeurtenissen, tekeningen, foto's en andere bronnen toevoegen. Zo zet je de tijdlijn actief en betekenisvol in. Succes!

De tijdljn van Anne Frank

1925 – Trouwrij Otto en Edith

1929 – Geboorte Anne Frank

1931 – Otto Frank en zijn dochters

1933 – Pasfoto in Frankfurt

1933 – Hitler aan de macht

1933 – Boycot Joodse winkels, dokters en advocaten

1933 – Logeren bij oma in Aken

1934 – Verhuizen naar het Merwededeplein in Amsterdam

1935 – Montessorischool

1937 – Met vriendinnen in de zandbak

1937 – Zomerkamp Laren

1939 – Duitsland valt Polen binnen

1940 – Duitse invasie Nederland

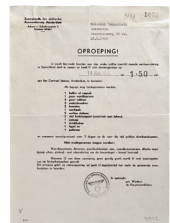
1941 – Het leven gaat door

1941 – Anti-Joodse maatregelen

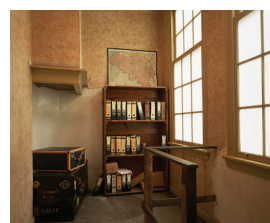
1942 – Het dagboek

1942 – Oproep werkkamp Margot

1942 – Onderduiken in het Achterhuis

1942 – De boekenkast

1943 – Schrijven in het dagboek tijdens het onderduiken

1944 – De arrestatie

1944 – Naar Westerbork

1944-1945 – Deportatie naar Auschwitz-Birkenau

1945 – Overlijden Anne en de andere onderduikers

1945 – Bevrijding Nederland

1945 – Terugkomst Otto Frank in Nederland

1945 – Otto Frank en de helpers

1947 – Het dagboek wordt uitgegeven

1960 – De schuilplaats wordt een museum

Nu - Het dagboek en het museum zijn wereldberoemd